

положення частини другої статті 18 та частини четвертої статті 234 ЦПК України фактично втратили чинність після набуття чинності вказаним Законом № 1401-VIII як такі, що не ґрунтуються на положеннях чинної Конституції.

У зв'язку із цим судді зупиняють розгляд справ про усиновлення у зв'язку із невідповідністю складу суду вимогам Конституції України. Це призводить до порушення права на доступ до правосуддя та порушення прав дітей.

Нажаль, неухважність законодавців в даному випадку призвела до того, що діти-сироти та діти, які позбавлені батьківського піклування, будучи найвразливішою категорією нашого суспільства, на сьогодні позбавлені належного захисту з боку держави – ці діти, маючи потенційних усиновлювачів, змушені і далі проживати у відповідних дитячих закладах, а не в сім'ї, тому що суд не має повноважень розглядати справи про усиновлення.

Дане питання потребує негайного вирішення шляхом внесення відповідних змін до діючого процесуального законодавства. При цьому, на такі виклики повинна реагувати і судова влада. Як зазначив суддя-спікер Ленінського районного суду м. Дніпропетровська Дмитро Мовчан: «Судді, як ніхто інший, розуміють необхідність забезпечення права громадян на доступ до правосуддя. А відкладення розгляду справ через вади закону аж ніяк не сприятиме становленню сильного та ефективного судочинства в Україні».

УДК 349.24 (043.2)

Середа О. Г., к.ю.н.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна

ОКРЕМИЙ ПРИНЦИП МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ УМОВАХ

Проголошення Україною незалежності, здійснення економічних перетворень, побудова правової, соціальної держави зумовили гостру потребу у створенні належної правової бази, яка б ґрунтувалась на певних засадах, що визначені європейською спільнотою. Основою досконалості та ефективності законодавства в царині праці є відповідні системні теоретичні дослідження в багатьох галузях права, насамперед трудового. У процесі здійснення правової реформи трудового законодавства необхідно визначити першочергові принципи, які б становили основу правового регулювання.

Розбудова правової держави та переорієнтація взаємовідносин між

суб'єктами трудового права неможливі без запровадження принципу верховенства права як однієї з вихідних засад розвитку суспільства, запровадження загальнолюдських цінностей у царині праці, втілення гуманістичних ідеалів у трудовому законодавстві України. Не випадково верховенство права закріплено ст. 8 Конституції України як засадничий принцип державної політики і діяльності державних різноманітних інституцій та установ.

Верховенство права є ключовим принципом спільних цінностей, на яких базується сучасний цивілізований світ. Тому взаємопов'язані процеси демократичної трансформації та євроінтеграції українського суспільства обумовили необхідність виходу на якісно новий рівень в осмисленні й практичній реалізації цього конституційного принципу. Верховенство права має європейське коріння, воно – продукт тривалого еволюційного розвитку європейської культури. Концентрація уваги на практичних і теоретичних аспектах верховенства права в Україні зумовлена викликами не тільки державно-національного, а й глобального характеру. Принцип верховенства права є одним із найважливіших здобутків людства. Це наголошено в документах ООН, Ради Європи, Європейського Союзу, висвітлено у правових доктринах і правових актах багатьох держав [1].

Особливого значення цей принцип набуває в процесі здійснення реформи трудового законодавства, оскільки приймається ціла низка нормативно-правових актів (які подекуди містять суперечності й неузгодженості), змінюється ідеологія взаємовідносин суб'єктів трудового права на підставі соціального діалогу тощо.

Принцип верховенства права багатогранний за своєю сутністю і змістом і складається з певних елементів (законність; правова визначеність; заборона свавілля; доступ до правосуддя перед незалежними і неупередженими судами; повага і дотримання прав людини; недискримінація та рівність перед законом). При цьому справедливість виступає визначальним поняттям верховенства права [2]

Принцип верховенства права належить до загальнолюдських цінностей, він пройшов повний цикл розвитку — від ідеї через доктрину до принципу, від принципу внутрішньодержавного права до принципу міжнародного права. Принцип верховенства права є оптимальним регулятором, інструментом інтеграції. Цей принцип, з одного боку, є безумовною вимогою до будь-якої демократичної держави, з другого боку, правові системи потребують інтеграції саме на підставі принципу верховенства права, дотримання певних цінностей, а саме: 1) обмеження державної влади правом (правами та обов'язками людини), правова захищеність індивідуальної, соціальної сфер життя людини від значної регламентації з боку держави, від свавілля посадових осіб; 2) рівність громадян перед законом, досягнення єдності прав та обов'язків суб'єктів

права; 3) реальність та гарантування прав і свобод людини, створення ефективних механізмів їх охорони і захисту; 4) наявність ефективного і зрозумілого правосуддя, вільний доступ до нього, обов'язковість виконання рішень суду; 5) дотримання законності і правопорядку в суспільстві¹. Принцип верховенства права – вищий принцип міжнародного права, показник демократизму, захисту миру й дотримання прав і свобод людини, оптимальний регулятор суспільних відносин [3].

Що стосується поняття євроінтеграції, то це складний соціально-економічний процес, що спрямований на налагодження тісного співробітництва з європейськими державами та подальше зближення цивілізаційно-споріднених національних спільнот.

О. Ф. Скакун слушно підкреслює що об'єднавчі процеси правових систем і інтеграція України в європейський правовий простір є надзвичайно актуальним завданням в сучасних умовах. У процесі інтеграції правових систем їх ціннісні елементи не лише зберігаються, а й стають для них загальними, переходять на наднаціональний рівень. До найцінніших елементів взаємодії правових систем у формі інтеграції належать загальні національні принципи права, на підставі яких і формуються загальнолюдські принципи. Саме вони мають бути використані як універсальний і ефективний засіб інтеграції, вони відбивають найважливіші закономірності й засади розвитку людства, природу права, тісно пов'язані з принципами моралі, політичною й економічною сферами тощо [3].

Важливою умовою успішної інтеграції України до Європейського Союзу є піднесення на новий рівень національного трудового законодавства та здійснення максимально доступної можливості реалізації права на працю для громадян України.

Література

1. Довгерт А. С. Дія принципу верховенства права у сфері приватного права [Текст] / А. С. Довгерт // Унів. наук. зап. – 2007. – № 2. – С. 83.
2. Трихліб К. О. Верховенство права: сучасні інтерпретації [Текст] / К. О. Трихліб // Учен. зап. Таврич. нац. ун-та им. В. И. Вернадского. Серия «Юрид. науки». – 2013. – № 2–1 (Ч. 1), Т. 26 (65). – С. 159–160.
3. Скакун О. Ф. Верховенство права як принцип взаємодії правових систем в умовах глобалізації [Текст] / О. Ф. Скакун // Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. матеріалів міжнар. наук. симпозіуму «Дні порівняльного правознавства» (Київ, 8–11 квіт. 2009 р.). – К. : Логос, 2009. – С. 100–102.